

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **Y. L.**, , zast. Mgr. Anetou Bendovou, advokátkou se sídlem U Soudu 388/1, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 10. 2019, č. j. 32 Az 15/2018 - 59,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanovené zástupkyně žalobce v řízení o kasační stížnosti Mgr. Anety Bendové **se určuje** částkou 4114 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 3. 2018, č. j. OAM-981/ZA-ZA11-K09-2017; tímto rozhodnutím nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Stěžovatel pobývá na území České republiky ode dne 7. 9. 2017, přicestoval autobusem přes Slovensko do Prahy na základě bezvízového styku s biometrickým pasem. Českou republiku přitom navštívil již v roce 2016, tehdy jel přes Polsko navštívit své přátele. Zdržel se zde asi měsíc, poté mu na zpáteční cestě v Polsku bylo uloženo správní vyhoštění. Na Ukrajině žil v Rovenské oblasti, přičemž s vycestováním žádný problém neměl. V roce 1999 byl povolán do armády, kde sloužil 1,5 roku. Po návratu z armády pracoval v podniku, který vyráběl překližky. Od roku 2009 začal podnikat, s manželkou (roč. 1985) prodával potraviny. V roce 2010 změnil druh podnikání, zařídil si hernu s možností zahrát si stolní tenis. Poté v roce 2014 prodal byt po svých rodičích. Jelikož měl v tomto bytě hlášenou adresu, kterou chtěl změnit, musel se dostavit na vojenský komisariát, kde mu měli sebrat vojenskou knížku, bez které ale bydliště přepsat dle jeho

tvrzení nejde. V roce 2016 dostal předvolání na vojenský výcvik, na který nešel. Poté urychleně ukončil podnikání a v létě roku 2016 přicestoval do Prahy (pozn. Nejvyššího správního soudu: zřejmě šlo o první návštěvu České republiky). V listopadu 2017 mu přišel na Ukrajinu další povolávací rozkaz a podle manželky, která se na Ukrajině stále zdržuje, jej hledají. Dále uvedl, že má v úmyslu prodat podnik a přestěhovat do České republiky i svou rodinu (manželku a dceru, roč. 2007). Zástupci vojenského komisariátu se mu povolávací rozkaz snažili doručit třikrát (v srpnu a listopadu 2017 na adrese manželky a někdy na jaře 2017 na adrese kamaráda, na které byl hlášený). Na otázku žalovaného ohledně rozporu se svým předchozím tvrzením uvedl, že bydliště je možné přepsat i bez vojenské knížky, proto si změnil adresu na adresu kamaráda, aby „zametl stopy“. Dále uvedl, že nechce se zbrání v ruce zabíjet lidi, má rodinu a nedovoluje mu to ani jeho víra (jako náboženské přesvědčení uvedl: Svědci Jehovovi). Stěžovatel potvrdil, že na Ukrajině je možné nastoupit alternativní civilní službu na základě kontraktu, ale jeho ukončení je velmi těžké. Na další otázku žalovaného však opět v rozporu se svým předchozím tvrzením uvedl, že alternativní civilní služba na Ukrajině neexistuje; když odmítne nastoupit do služby, uvězní jej. Ke svému náboženskému přesvědčení sdělil, že je členem církve Svědci Jehovovi asi 2 nebo 3 roky, přičemž tato církev se na Ukrajině může svobodně shromažďovat a kázat, mívají také návštěvy z USA. Církev přímo účast v armádě nezakazuje, jde o věc svědomí každého věřícího. Na otázku žalovaného uvedl, že si Českou republiku jako zemi, kde požádá o mezinárodní ochranu, vybral na základě rady svých známých, kteří žijí v Praze. Na Ukrajinu by se vrátil, pokud by byla jistota, že nebude válka a země bude prosperovat. Žádné politické přesvědčení nemá, ale v roce 2013 a 2014 se účastnil demonstrací na kyjevském Majdanu.

[3] Žalovaný uvedené důvody spočívající v obavách z nástupu do armády a případného uvěznění, odmítl-li by stěžovatel do vojenské služby nastoupit, neshledal jako relevantní z hlediska možného udělení některé z forem mezinárodní ochrany, a proto vydal napadené rozhodnutí. Proti němu podal stěžovatel žalobu. V ní namítal, že informace, ze kterých žalovaný při svém rozhodování vycházel, nejsou aktuální; na Ukrajině mu hrozí reálné nebezpečí a vážné ohrožení života.

[4] Krajský soud v napadeném rozsudku posoudil rozhodnutí žalovaného z hlediska všech důvodů udělení azylu a uvedl, že samotná averze k výkonu vojenské služby není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Na Ukrajině existuje alternativní civilní služba, které může stěžovatel využít. Povolávací rozkazy musí nadto převzít osobně, k čemuž však ani v jednom ze tří případů nedošlo. Samotné konflikty na východě Ukrajiny nelze bez dalšího považovat za důvody pro udělení azylu. Dále krajský soud uvedl, že žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu byla účelová s cílem legalizovat pobyt. Tomu nasvědčuje skutečnost, že v roce 2016 z Ukrajiny vycestoval, o mezinárodní ochranu však nepožádal. Také v září 2017 z Ukrajiny vycestoval; ukrajinské státní orgány mu dokonce bez problémů vydaly biometrický pas. Stěžovatel nadto pochází z bezpečné oblasti, v zemi původu nebyl nikdy trestně stíhán a z obsahu spisu nevyplývá nic, co by bylo možné považovat za vážnou újmu ve smyslu § 14a zákona o azylu. Žalovaný vydal napadené rozhodnutí na základě řádně zjištěného skutkového stavu, spis obsahuje dostatečné množství podkladů, které jsou přiměřeně aktuální. Žalobu stěžovatele proto krajský soud podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jako nedůvodnou zamítl.

[5] V kasační stížnosti stěžovatel namítal, že žalovaný, ani krajský soud nevycházeli z dostatečně aktuálních zpráv o stavu ochrany lidských práv na Ukrajině, kde probíhá ozbrojený konflikt. Jelikož se po určité době konflikt opět stupňuje, je právem občana Ukrajiny i kterékoliv jiné země odmítnout výkon vojenské služby, v rámci níž by byl sám nucen porušovat normy mezinárodního práva. Takové odmítnutí vojenské služby však zakládá odůvodněný strach z pronásledování. V další části kasační stížnosti odkazovala ustanovená zástupkyně žalobce na skutkové okolnosti, které se evidentně týkají zcela odlišných žalobců (zmínila např. zdravotní stav jiného žalobce a jeho onkologickou léčbu, která však nemá s případem stěžovatele žádnou souvislost), Nejvyšší správní soud proto tuto část kasační stížnosti blíže nerekapituloval.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na své rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany a uvedl, že rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem. Tvzení stěžovatele neshledal jako azylově relevantní, což poté potvrdil i krajský soud. Závěrem uvedl, že stěžovatel poukazoval na případy jiných osob, které však s jeho žádostí o udělení mezinárodní ochrany nijak nesouvisí.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen ustanovenou zástupkyní – advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[8] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaký tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[9] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku vojenské služby na Ukrajině, resp. pronásledování z důvodu odmítnutí jejího výkonu, a aktuálnost zpráv o zemi původu stěžovatele. Tyto otázky ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhují pozornosti z důvodu ad 1) až 4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázky, které by dosud nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny, resp. byly řešeny rozdílně či vyžadovaly učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak krajský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Nejvyšší správní soud si je vědom složité bezpečnostní situace na Ukrajině, nicméně nelze přehlédnout, že vnitřní konflikt se zde geograficky ustálil ve východní části země – Doněcká a Luhanská oblast, zatímco stěžovatel pochází z oblasti Rovenské ležící na západně Ukrajině, kde rovněž před svým odjezdem pobýval. V této části (západní) Ukrajině žádný ozbrojený konflikt neprobíhá; ostatně stěžovatel své námitky primárně nesměřoval vůči bezpečnostní situaci jako takové, ale vůči související branné povinnosti, resp. nenastoupení vojenské služby. K bezpečnostní situaci proto postačí pouze uvést, že se jí Nejvyšší správní soud zabýval v mnoha svých rozhodnutích, na které lze pro stručnost odkázat – viz např. např. rozsudek ze dne 26. 2. 2016, č. j. 5 Azs 168/2015 - 36, či usnesení ze dne 8. 8. 2018, č. j. 10 Azs 80/2018 - 40, a ze dne 7. 3. 2019, č. j. 10 Azs 261/2018 - 38.

[12] Pokud jde právě o zmíněnou brannou povinnost, Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že ta je sama o sobě zcela legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016 - 34, či rozsudek ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49). Její odmítání samo o sobě pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu nepředstavuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44). Současně však Nejvyšší správní soud poukazuje na skutečnost, že z dostupných zpráv o zemi původu stěžovatele vyplývá, že na Ukrajině existuje alternativní (civilní) vojenská služba, která je běžně vykonávána v nemocnicích. Do konfliktních zón jsou posíláni pouze vojáci na základě smlouvy s armádou, přičemž na (vnitřní) východoukrajinské frontě jsou nadále již jen dobrovolníci a profesionální příslušníci armády (viz informace o Ukrajině ze dne 22. 1. 2018 – situace v zemi, politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby, která je založena ve správním spise).

[13] Stěžovatel sice tvrdil, že mu účast v bojích znemožňuje jeho náboženské přesvědčení (je členem církve Svědci Jehovovi), nevysvětlil však, proč by nebyl schopen výkonu této civilní služby. Správní spis pak obsahuje podklady, dle kterých je církev Svědci Jehovovi uvedena na seznamu náboženských organizací, kterým je náhradní vojenská služba z důvodu svobody svědomí umožněna (viz informace o Ukrajině ze dne 21. 3. 2017 – náboženská svoboda, demografie, ochranné mechanismy, aktuální situace, Svědci Jehovovi). Dlužno také dodat, že podle těchto podkladů se její členové mohou na Ukrajině svobodně scházet a svou veřejnou službu vykonávají bez překážek ze strany státních orgánů, což ostatně sám stěžovatel při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu potvrdil.

[14] V případě stěžovatele také nelze přehlédnout, že bezproblémově vycestoval, a to přesto, že se mu dle jeho tvrzení na Ukrajině snažili zástupci vojenského komisariátu opakovaně doručit povolávací rozkazy. K prvnímu pokusu o doručení povolávacího rozkazu (resp. povolání na vojenský výcvik) mělo dojít v roce 2016, přičemž právě v létě roku 2016 pobýval v České republice poprvé. Poté se však na Ukrajinu znovu vrátil, aniž by tam byl vystaven nějakým potížím. Naopak, ukrajinské orgány mu bez problémů vydaly v srpnu 2017 biometrický pas, se kterým pak opět přicestoval do České republiky. Tyto okolnosti svědčí o tom, že ukrajinské orgány neprojevují o stěžovatele takový zájem, který by mohl představovat pronásledování (či jeho hrozbu) ve smyslu zákona o azylu, jak se stěžovatel snaží navodit. Přestože by však stěžovatel byl nucen vojenskou službu

nastoupit, což samo o sobě pronásledování nepředstavuje, Nejvyšší správní soud znovu odkazuje na možnost výkonu alternativní (civilní) vojenské služby, jejíž výkon je členům církve Svědci Jehovovi běžně umožněn (viz výše). Obavy stěžovatele z pronásledování se proto za takovýchto okolností jeví jako neopodstatněné.

[15] Pokud pak jde o druhou z předestřených otázek, tj. aktuálnost podkladů – zpráv o zemi původu, Nejvyšší správní soud uvádí, že napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 13. 3. 2018. Opírá se přitom mj. o následující podklady: Ukrajina – Freedom House, leden 2018, svoboda ve světě 2018 – Ukrajina; informace o Ukrajině ze dne 21. 3. 2017 – náboženská svoboda, demografie, ochranné mechanismy, aktuální situace, Svědci Jehovovi; informace o Ukrajině ze dne 3. 8. 2017 – situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí; informace o Ukrajině ze dne 25. 7. 2016 – možnost podat stížnost proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci; informace o Ukrajině ze dne 22. 1. 2018 – situace v zemi, politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby. Nejvyšší správní soud v této souvislosti uvádí, že zastaralost zpráv o zemi původu nelze posuzovat pouze na základě faktu, že od vypracování či vydání takové zprávy uplynul určitý čas (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, č. j. 45 Az 21/2016 - 55, č. 3714/2018 Sb. NSS). Naopak je potřeba vycházet z jejich obsahu, tj. zda informace v nich obsažené odpovídají aktuální situaci. K tomu však stěžovatel neuvedl v kasační stížnosti nic, co by aktuálnost použitých zpráv zpochybňovalo. Neuvedl, v čem se situace na Ukrajině měla od doby zpracování uvedených zpráv změnit a v čem by tyto zprávy měly skutečnou situaci na Ukrajině odporovat. Jeho námitky ustaly na pouhém obecném tvrzení, bez jakékoli individualizace ve vztahu k okolnostem nyní projednávané věci. Za této situace Nejvyšší správní soud uvádí, že zprávy o zemi původu založené ve správním spise shledal s ohledem na jejich obsah, jakož i na datum jejich zpracování a vydání napadeného rozhodnutí přiměřeně aktuální.

[16] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení krajského soudu. Ten se svým postupem nikterak neodchyluje od citované judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud ji proto shledal ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[18] Stěžovateli byla již v řízení o žalobě ustanovena zástupkyně – advokátka Mgr. Aneta Bendová, která jej zastupuje i v řízení o kasační stížnosti. V takovém případě platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud jmenované zástupkyni určil odměnu za jeden úkon právní služby (písemné podání ve věci samé – kasační stížnost) ve výši 3 100 Kč podle § 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o

odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, a dále náhradu hotových výdajů – režijní paušál ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 4 uvedené vyhlášky. Nejvyšší správní soud tedy zástupkyni stěžovatele určil odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti částkou ve výši 3400 Kč. Jelikož je zástupkyně plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tato částka o částku odpovídající této dani, která činí 21 %. Zástupkyni stěžovatele tedy bude vyplacena celková částka ve výši 4114 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 5. srpna 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu